מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות ולהשתמש נכון בשם הפועל ובשם הפעולה
- להבחין בין עובדה לדעה ולזהות אמצעים רטוריים בטקסט
- לתרגל כתיבת פסקת טיעון ומכתב רשמי במשלב מתאים

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – הבנה כללית

1. א – לכתוב
2. א – קריאה
3. א – שבר את הראש
4. א – נאום רשמי
5. א – מדרחוב
6. ב – הספר יצא לאור בשנה מסוימת

חלק ב׳ – נכון או לא נכון

1. נכון – כך נוצרת צורת שם הפועל בעברית
2. לא נכון – שם הפעולה הוא שם עצם שנגזר מהפועל
3. לא נכון – בניב המשמעות שונה מהמילים הבודדות
4. נכון – עובדה מבוססת על מידע שניתן לאימות
5. נכון – כך בונים טיעון משכנע
6. לא נכון – מכתב רשמי נכתב במשלב גבוה

חלק ג׳ – השלמת מילים

1. כתיבה
2. ניב
3. הלחם
4. דעה
5. אמצעים

חלק ד׳ – התאמה

- 1 – ב (לכתוב)
- 2 – ד (כתיבה)
- 3 – א (מדרחוב)
- 4 – ה (צה"ל)
- 5 – ג (לשבור את הראש)

חלק ה׳ – כתיבה קצרה

1. עובדה היא מידע שניתן לבדוק, דעה היא עמדה אישית. דוגמה לעובדה: הספר יצא בשנה מסוימת. דוגמה לדעה: זה הספר הכי טוב

חלק ו׳ – כתיבת טיעון

1. יש לבדוק שיש טענה ברורה, שני נימוקים רלוונטיים, לשון תקנית ומשלב מתאים

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התשובה: לימוד
- ניב מוכר עם הסבר נכון למשמעות
- הבחנה ברורה בין מידע הניתן לבדיקה לבין עמדה אישית

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בסבב קצר על ניבים מוכרים מהבית או מהתקשורת
- לחלק את התלמידים לזוגות לעבודה על זיהוי שם הפועל ושם הפעולה בטקסט קצר
- להשתמש בדף ככלי הכנה לפני תרגול נאום דקה בכיתה

דף תרגול: אלופי הלשון – כיתה ט׳

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה נתרגל מילים ומשפטים: איך הופכים פועל לשם, מה ההבדל בין עובדה לדעה, ואיך כותבים מכתב רשמי.

📖 מילון קטן:

שם הפועל	צורת הפועל שמתחילה באות ל, למשל לכתוב
שם הפעולה	שם עצם שנוצר מהפועל, למשל כתיבה
משלב לשון	רמת הלשון: גבוה, בינוני או נמוך
ניב	צירוף מילים קבוע שמשמעותו שונה מהמילים בנפרד
הלחם	מילה חדשה שנוצרה מחיבור שתי מילים
עובדה	מידע שאפשר לבדוק אם הוא נכון
דעה	עמדה אישית שאי אפשר להוכיח
אמצעי רטורי	דרך לשון שמטרתה לשכנע או להשפיע על השומע

1 חלק א׳ – הבנה כללית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איך אומרים את הפועל כתב בצורת לכתוב?

א) לכתוב ב) כתיבה ג) כותב ד) נכתב

2. מה השם של הפעולה שעושים כשקוראים?

א) קריאה ב) קורא ג) לקרוא ד) נקרא

3. איזה צירוף מילים לא אומרים כפשוטו?

א) שבר את הראש ב) כתב מכתב ג) קרא ספר ד) הלך הביתה

4. איפה משתמשים בשפה מאוד מכובדת?

א) נאום רשמי ב) הודעה קצרה בין חברים ג) שיחה במשפחה ד) פתק קצר

5. איזו מילה נוצרה מחיבור שתי מילים?

א) מדרחוב ב) בית ספר ג) ילד טוב ד) שולחן כתיבה

6. איזה משפט אפשר לבדוק אם הוא נכון?

א) זה הספר הטוב ביותר שקראתי ב) הספר יצא לאור בשנה מסוימת ג) הספר הזה הכי מעניין

ד) כדאי לקרוא את הספר

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	שם הפועל תמיד מתחיל באות ל	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
2	שם הפעולה הוא פועל שמתאר פעולה מתמשכת	☐	☐
3	ניב אפשר להבין תמיד לפי המשמעות המילולית של כל מילה בנפרד	☐	☐
4	אפשר לבדוק אם עובדה נכונה או לא	☐	☐
5	בפסקת טיעון צריך להביא נימוקים התומכים בטענה	☐	☐
6	משלב לשון נמוך מתאים לכתיבת מכתב רשמי	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. הפועל לכתוב, ושם הפעולה שלו הוא _____

2. לשבור את הראש הוא _____ שמשמעותו לחשוב הרבה

3. מילה שנוצרת מחיבור שתי מילים קיימות נקראת _____

4. משפט שמבטא עמדה אישית נקרא משפט _____

5. בנאום משכנע משתמשים ב _____ רטוריים כדי להשפיע על הקהל

4 חלק ד' – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שם הפועל	___	**א.** מדרחוב
2. שם הפעולה	___	**ב.** לכתוב
3. הלחם	___	**ג.** לשבור את הראש
4. ראשי תיבות	___	**ד.** כתיבה
5. ניב	___	**ה.** צה"ל

5 חלק ה' – כתיבה קצרה

ענו בקצרה.

1. הסבירו בשתי שורות מה ההבדל בין עובדה לדעה, והביאו דוגמה אחת לכל אחת

6 חלק ו' – כתיבת טיעון

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו פסקת טיעון קצרה (5-6 שורות) בנושא שבחרתם. הציגו טענה ברורה ושני נימוקים התומכים בה

כרטיס יציאה

מהו שם הפעולה של הפועל ללמוד?

תנו דוגמה אחת לניב והסבירו את משמעותו

מה ההבדל בין משפט עובדה למשפט דעה?

איך הרגשתי בשיעור? 😀 🙂 😐 ☹️